

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5'50 mesečno.
četrletno K 16'50.

Če si pride naročnik sam v upravnishvo po list: Me-
sečno K 5'—, — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 16. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Fr. Zelenik.

Zakaj nas hoče Italija odriniti od morja.

(Konec)

Sedaj pa pogledjmo naše krasne sadonosnike na Štajerskem, spomnite se naše živinoreje in krasno razvitega mlekarstva (lahko računamo v kratki dobi na predvojno višino) vpoštevajte množine našega sočivja, krompirja in fižola, lesa in naše izborne mlinske industrije, preračunajte, prevdarite in potem mi recite, če ne rabimo prostega dostopa do morja, če nismo poklicani, da bi bili največji in najboljši dobavitelji zgoraj navedenih dobrin.

Od samega poljedelstva Slovenci ne bomo mogli živeti, se bomo morali poprijeti trgovine in industrije in v to rabimo morje, morje in zopet morje. Jugoslavija leži ob morju, ima ogromno blaga, ki mora po morski poti v svet, Jugoslovan je rojen trgovec in mornar, a sedaj ga hočejo oropati morja. Morski sinovi Dalmatinci, bi na svojem morju morali sužnjiti tujcu.

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dalje).

(41)

Sedmo poglavje.

Uspeh tega poročevalca je povzročil, da se je podalo še več drugih na jugovzhod ter podvzelo enake poskuse. V kratkem so poročali podrobnosti o napornem potovanju gospoda Fairbrotherja na jug in o njegovi težki bolezni. Knjigovodja hotela v El Moro, kjer je bilo ime bogatega lastnika rudokopov vknjiženo isti dan, ko je bila umorjena njegova žena, je pripovedoval dogodbo, ki so jo radi čitali oni, ki so se bolj zanimali za trpljenje in izkušnje bogatega soproga umorjenke nego za one nesrečnega, pa razmeroma neznatega moža, ki ga je javno mnenje dolžilo njene smrti.

Kakor se je zdelo, je bil gospod Fairbrother tisti dan, ko je prišla prva vest o velikem newyorškem zločinu, odsoten iz hotela in je odjezdil v bližnjo gorovje. Poslali so za njim sluge, in od teh ga je končno eden privedel v mesto nazaj. Našel je milionarja, kako je sredi gorovja v popolnoma zapuščenem pokrajini blodil na svojem konju, bolan in skoro popolnoma zmešan vsled svoje vročnice. Njegovo stanje je bilo tako

Italija se boji našega poljedelstva, naše živinoreje in drugih panog kmetijskega gospodarstva, boji se naše trgovske sposobnosti, naše konkurence, zato nas pa hoče odriniti od morja, da nam onemogoči izkoriščanje ugodne lege naše domovine, onemogoči gospodarski razvoj in s tem tudi politični, kar politična moč je le otrok gospodarske sile, gospodarskega razvoja. Ne privošči nam dobičkov posredovalne kupčije in donosa morskih pristanišč. Italija bi nas rada zasužnjila gospodarsko, da bi delala z nami, kar bi hotela.

To so vzroki italijanskega napora! Pogledjmo si sedaj še posledice, če bi se Italiji posrečilo njeno prizadevanje.

Hrvatski poljedelec bi bil s svojimi pridelki navezan le na sever, kjer pa bo nastala velika konkurenca z drugimi poljedelskimi državami, ki so bliže severa ali težijo na severozapad in njegovega odjemalca. Slovenski poljedelec pa tam sploh ne bo imel odjemalca za svoje pridelke, slovenski industrijalec bo navezan le na domačega odjemalca, ne bo mogel

resno, da se ni drznil niti sluga niti drugi, ki so se pozneje z njim sešli, sporočiti mu grozovita poročila iz New Jorka ali mu pokazati le časopise. Največje veselje jim je bilo, da ni niti vprašal po njih. Želel je edinole prostor v prvem vlaku, ki se je odpeljal proti jugu, in to je bil zanj dober izhod iz velike odgovornosti. Izpolnili so njegovo željo ter ga prenesli v njegov voz. Pri tem so tako zelo pazili, da ga ni nihče nadlegoval. In popolnoma so bili prepričani, da je odšel iz El Moro, ne da bi se mu le količjak dozdevalo o izgubi, ki ga je zadela, tem manj pa o vseh okoliščinah.

Tudi pozneje ni menda ničesar izvedel. To so smatrali njegovi bližnji znanci kot dokaz za resnico njegove trditve, ki so mu jo izvabili v odmorih njegovega delirija in iz katere je bilo razvidno, da je bil kamen, ki ga je pri ločitvi dal svoji ženi, pristen. Potem so došle druge brzojavke, od oficijelne in privatne strani, ki so soglasno poročale, da bodo potekali še tedni, predno ga bodo mogli zaslišati o tako delikatni zadevi. Vsled tega so newyorške oblasti sklenile, da ne bodo več čakale na njegovo izpoved, marveč da bodo takoj pričeli z razpravo.

Za me je velika izkušnja, da opišem vse podrobnosti razprav. Za me so bile največjega pomena. Na vsako besedo sem po-

v svet, slovenski trgovec bo brez velikega dela. Slovenska industrija tudi ne bo mogla brez nepotrebne in tujega posredovalca dobiti potrebnih prekomorskih surovin.

Ne mislimo samo na danes, morda še na jutri, nego tudi na to, kar bo pozneje. Zato pa tudi ne govorimo o surovinah iz severa. Kar nimamo doma, to bomo rabili preko morja.

Od nas vseh bi bili Srbi še na najboljšem, če dobijo res prosto pot v Solun. Prosto pot do jadranskega morja bi si morali šele pripraviti. Nam pripovedujejo, da nam bodo milostno dovolili pot na morje skoz Split. Tudi blebetajo nekaj, da nam bodo blizu Reke napravili pristanišče. Vse to pa pomeni približno toliko, kot da bi nam ponujali ono zlato, ki je na solncu! Zakaj pa bi se mi morali izogniti tudi Reki? Mi težimo na Trst, k večjemu na Reko in po naravnih zakonih imamo pravico do teh pristanišč in prej ali slej si je bomo znali pridobiti, na to naj računa antanta in Italija!

Rojaki! Dovolj je nad 1000 let robotanja in hlapčevanja, čas je, da

slušala s pazljivostjo novince in z bojznijo žene, ki vidi dobro ime svojega ljubimca izročeno razsodbi, ki ga bo mogoče ožigosala za zločinca. Navzlic temu pa nočem obremeniti svojega poročila s pripovedovanjem dejstev, ki bi pomenjala za večino bralcev le ponavljanje že znanih dogodkov.

Bližnji in gotovo čudni odošaji gospoda Duranda k temu zločinu, njegove izpovedi o tej zadevi, ki so bile v različnem oziru čudne in ne vedno, kakor sama priznavam, prepričevalne — na vsem tem ni moglo nič niti najmanj izpremeniti, še manj pa s sveta spraviti njegovo slabo junaštvo, ki je izvršil, ko je dal rokavice gospe Fairbrotherjeve v mojo nesrečno torbico, da jih na ta način skrije.

Kar se tiče skrivnosti pismenega svarila, je ostalo to neodkrito. Tudi se je ponesrečil poskus, dognati lastnika stiletta, čeprav so pol dneva žrtvovali, da bi dokazali, da je gospod Durand dobil orožje na enem izmed obiskov, ki jih je napravil v zadnjem času pri številnih trgovcih s starinami v New Jorku in drugih mestih.

Ti obiski so imeli, kakor je izjavil, edinole ta namen, da najde etui, ki bi odgovarjal njegovemu diamantu. Ta izjava je, kakor druge, kjer ga je položaj kompromitiral, vzbujala največji dvom. (Dalle prih.)

postanemo res sami svoji gospodari. Sram bi nas moralo biti in naši potomci bi nas preklinjali, če bi se mi dali zaslužiti od tistih, ki niso mogli pri- boriti našega morja in naše zemlje s silo svojega orožja, s svojo hrabrostjo, s svojimi drinuti in kanoni največjega kalibra, nego so došli na povabilo tudi jugoslovanskega prebivalstva, so se predstavljali kot odposlanci antante in nosilci svobode. Povsod so govorili: portiamovi la liberta! Toda kakšna je danes ta »liberta«! Preveč krvi je od- plavila Gregorčičeva ljubljena Soča v Jadransko morje, preveč slovanskih solz je polilo sivo kraško kamenje, da bi sedaj davil nezmagalec znanega značaja našega kremenitega Kraševca in Notranjca, dobrosrčni in mili istrski narod ali naše morske junake v Dal- maciji. Sramovali bi se nas naši otroci, če bi mi sedaj tako mirnodušno iz- premenili gospodarja in se ne potrudili za politično in gospodarsko neodvisnost in svobodo.

Zagotoviti si moramo prosto pot na morje, sicer Slovenci póginemo. Narod brez morja je narod brez bodočnosti! To velja posebno za nas Slovence!

Mednarodna premogovna kriza.

(Dalje).

Preskrbovanje Evrope s premogom se mora zdaj urediti po načelih, ki se ne na- slanjajo na stare rokodelske navade privatne mednarodne trgovine s premogom.

Evropa je ogrožena od nevarnosti, ki zahteva, če jo hočemo odstraniti, skupno akcijo, pri čemer se morajo zapostaviti vsa

M. M.

Trpljenje male Nelice.

(Konec.)

Naslednji večer sta z materjo zopet pri- čakovali očeta. In zdelo se je Nelici, da je materin obraz zelo dolgočasen, nič tako veselo je ni pogledovala, tja na vrata je gledala, kdaj se morda odpro, in ves zamišljen je bil njen pogled.

„Nič več te ne ljubi oče, Nelica“, je dejala mati in jo pogladila po kodrih. Pa menda se je prestrašila sama te misli, ker hip nato se ji je nasmehnila. In Nelica je bila zopet nekoliko bolj mirna. Na materinih ustnicah je igral usmev, samo oči so se svetlikale kakor orošene od solz. In tudi poljubila jo je, dolgo, dolgo so počivale njene ustnice na Neličinih . . .

„Morda je naju res pozabil“, je zavzdihnila čez hip — Nelica pa je ni razumela.

In potem so se vršili večeri, tisti dolgi večeri, ko sta se z materjo zrla molče in se je Nelica ni upala motiti v njeni zamišljenosti . . . Dolgčas se je mahoma naselil pri njih. Nič več ni dobivala Nelica slaščic. In ves smeh in vse veselje je umrlo. Materine oči so postale otožne in samo včasih se je še sklonila k Nelici, jo prižela k sebi in Nelica je začutila, da mora biti mati zelo nesrečna . . . Ni je pravzaprav razumela, a udala se je z otroško veliko ljubeznijo, brez vprašanj — zakaj in kako je prišlo tako . . . ker očeta se je bala, nič več se ji ni zdel tako dober, odkar je prihajal pozno v noč domov. Mater pa je ljubila tem

nacionalistična in trgovska stremjenja posa- meznikov. Veliko nezaupanje, ki ga je rodila prokleta vojna, se mora umakniti stanju, ki je označeno z medsebojno pomočjo, ki te- melji na medsebojnem zaupanju življensko ogroženih narodov. Sicer starodavni, vendar pa ne častitljivi običaji dolgotrajnega »diplo- matičnega poslovanja« nikakor ne zadoščajo za rešitev te naloge, da rešimo Evropo pred katastrofo vsled pomanjkanja premoga. Tedne in tedne se morajo posvetovati o »pred- vprašanjih«, narodi pa čakajo medtem, da se jim olajša njihova beda. Zima se vedno bolj bliža in s tem največja nevarnost za živ- ljenje. Več prakse!

Interesirane države Evrope si morajo ustvariti skupno permanentno komisijo za lojalno ureditev premogovnega gospodarstva.

V tej komisiji ne smejo biti niti »zmago- valci« niti »premaganci«, marveč le enako- pravni, strokovnjaški, nepristransko misleči moške, ki imajo naročilo, kontrolirati razpo- ložljive množine premoga tako, da se naj- prej odpomore najnujnejšim potrebam, nato pa zahtevam posameznih gospodarskih in potrebnih ozemlj po možnosti in pravičnosti. Ni treba, da bi posamezne države, ki pridejo v poštev, se odrekle svojim pravicam na polju premogovne industrije, vendar pa mo- rajo komisijski delegati zaupno skupno de- lovati v to svrhu, da izvedejo racionalno preskrbo Evrope s premogom. Eventuelno le do onega časa, ko bo odstranjena akutna kriza vsled zvišanja dobave premoga. Zaradi mene tudi še nadalje, zakaj bi zastopniki držav zdaj in v bodoče ne mogli nadaljevati, kar so velekapitalistični privatni podjetniki uvedli že z gotovimi mednarodnimi kartel- nimi pogodbami v letih pred vojno?

Tudi za racionalno ureditev transportnih razmer je potrebna permanentna mednarodna komisija, ki naj deluje obenem kot komisija za kontroliranje premoga. Samo videti je treba, kako velike množine železniških voz in lokomotiv stoje v Belgiji in Severni Fran- ciji na postranskih tirih, ne da bi jih kdo uporabljal, dočim zelo primanjkuje transport-

bolj, vsa njena ljubezen je kipela k njej, morda prav zato, ker se jej je oče odtujil.

In nekoč, ko je Nelica že spala, se je ne- nadoma prebudila. Videla je, kako plaka mati, še vedno na istem stolu, kjer je sedela zvečer ž njo. Pozno je moralo biti, ker zdelo se jej je, da je spala že dolgo, a prebudila se je ne- nadoma, ker mati je zajokala na glas in ž njo tudi Nelica, ne vedoča zakaj . . . Šele ko se je sklonila, je videla, da leži na očetovi po- stelji nekdo popolnoma oblečen. In ko je za- slišal Neličin jok, se je dvignil in se opotekel preko sope . . .

„Čemu jokaš, a—a—a? Lačna si, pravi mati — za—a—radi mene. Nič se ne boj, bo že bolje — e—e—e, saj te imam rad!“

Opotekel se je k njej in se sklonil nad njo. In Nelica je zavonjala smrdeč diš po — pijači.

Nato se je opotekel nazaj k postelji in mati je premagovala jok, da bi vsaj Nelica za- spala.

In tako so umrli za njo tisti zlati dnevi, ko se ni bala očeta, tiste lepe ure, ko so živeli vsi zadovoljno in srečno in ji mati ni nikdar odrekla koščeka kruha, kakor mnogokrat sedaj; minuli so. In Nelica se jih je spominjala le še kakor davnih krasnih sanj.

Nelica je planila iz postelje . . .

Samo za hip se ji je vsilila misel na pre- teklost in vsa sedanjost se ji je zazdela tako grozna in neznosna . . .

Pozno je bilo, zelo pozno, megla se je že

nih sredstev za prevažanje premoga. Tu mora vendar vsak pameten človek uvideti, da je v tem oziru temeljita, mednarodna, na med- sebojnem zaupanju temelječa uredba živ- ljensko vprašanje za trpeče narode. Treba je pomisliti, da dirigirajo iz vzrokov, ki jih ne moremo označiti kot neobhodno potrebne, transporte s premogom, koksom in briketi po železnici ali z ladjami v smeri, v kateri srečavajo transporte z gorivi, ki jih dovažajo v ozemlja, kamor bi se dovažali iz bližnjih premogovnih okrajev mnogo hitreje in ceneje.

(Konec prih.)

Političen pregled.

Radgona. Ko je odhajal v zasluženi po- koj gosp. Sonnino, so francoski in italijanski listi povdarjali z nekakim olajšanjem, da je s tem prenehala tradicionalna italijanska politika dveh želez v ognju in da bo šla zdaj italijanska diplomacija ravno pot. Sonnino si je dal pod- pisati londonsko pogodbo, napovedal Avstriji vojno, ni hotel pa ničesar slišati o kakih sovraž- nostih nasproti Nemčiji, ki je bila glavni faktor, tako, da se je nehote spraševal vsakdo, zakaj je Italija pravzaprav stopila v vojno. In vendar je bilo vse skupaj samo — italijanska politika! Sonnino kot star in prepričan pristaš Nemčije, je veroval v njeno nezmagljivost kakor nekdanji Muravjev ali Witte. On je bil prepričan, da Nemčija zmaga, če ostane Italija nevtralna, vedel pa je obenem, da postane Italija v tem slučaju samo vazal Nemčije. Hotel je doseči v svetovni vojni remis-partijo, ker le v takih okol- nostih je mogoča politika takozvane proste roke. Sicer bi se bil Avstriji zameril, ker bi jo bil nekoliko pristrigel, vendar je bil prepričan, da to bi oviralo kake poznejše zveze s centralnima državama, ker bi imela pri tem glavno besedo Nemčija. Tega gesla se je držal Sonnino do svojega konca. — Zdaj je Sonnino sicer šel, ostalo pa je sonninovstvo italijanske politike. Tittoni je prišel v Pariz v besedah kot velik prijatelj antante, ampak v dejanjih je ostal že iz navade v stopah Sonnina. Italijani so še na- dalje ščevali v Sofiji, podpirali peštanske boljševe in jim dovažali municijo ter stali v intimnih odnošajih z Nemško Avstrijo. In poleg tega je videl Tittoni, da je prišel malo — prepozno. Francija ni namreč prav nič čakala nanj, ampak je sklenila defenzivno zvezo z

zgostila zunaj, le nekaj zvezd je še svetilo iz nje.

Stala je ob postelji, nevedoča, zakaj je planila iz gorkega ležišča, a prav tako se ji je zdelo, kakor da je začula nekaj groznega . . .

Ne, matere ni bilo doma. Tam je stala postelja, prazna in pogrnfena. Tudi očeta ni bilo, kakor navadno.

Nelici se je skrčilo srce ob čudnem strahu . . . Zvečer je sedela tam na tistem stolu in ga pričakovala kakor vedno, a sedaj je ni bilo.

In tedaj jo je zopet pretreslo do kosti, ker natanko je razločila materin glas, proseč in jokav je bil in — nekdo je butnil ob vrata.

Nelica je skočila tresoča se od strahu v poltemen kot, a videla je natanko, kako grozen in zaripljen je bil očetov obraz, ki se je tisti hip pojavil med vrati.

Mati ga je držala pod pazduho in omaho- vala ž njim, ker bila je slaba in njene oči so bile motne od solz . . .

Takega ni videla Nelica očeta še nikdar. Govoril je zamolklo in zadirajoče in s pestjo je bil in tolkel ob mizo. —

Zarožljalo je okno . . . Nelica se je pre- strašena zgrudila.

„Moj bog — Ana! Ne! Ne!“ je kriknil pijan očetov glas.

Nelica je videla samo, da so zaplapolali dolgi materini lasje v zraku, pretresujoč vzklik je pretesel ozračje — zamolkel padec na dvo- rišču, in vse je bilo zopet mirno . . .

Nelica je bila brez matere.

Anglijo in Severno Ameriko v slučaj nemškega napada. Torej je prišel nekako iz dežja pod kap. Sonnino se je bal, da postane Italija vazal osrednjih velesil in šel vsled tega v vojno, zdaj je zmagala antanta in je postala Italija njen vazal. Vendar Tittoni kot dober političnik ne obupa. Obrnil se je zopet proti svojim nekdanjim simpatijam. Ker ve, da ga loči od Jugoslovancev le preglobok prepad, skuša s pomočjo Avstrijske Nemčije, Madjarske, Bolgarije in Romunije in pozneje Nemčije stvoriti novo centralno zvezo proti Angliji in Franciji. S tem skuša obenem izločiti Jugoslavijo kot vojaškega činitelja, ker bi bila kroginkrog obdana od sovražnikov in brez nevarnosti za Italijo. — Prvi sad te nove kombinacije je predlog pripojitve Radgone Nemški Avstriji. Na eni strani je to dober uvod za prihodnjo obnovitev nekdanje zveze, na drugi pa kolikor toliko oslabitev Jugoslavije v jadranskem vprašanju, ker upa povzročiti konflikt na severu. — Je pa še tretji namen. Čim več konfliktov bo nastalo na teritoriju nekdanje Avstro-Ogrske, tem bolj bo skušal dokazati Tittoni, da se vsa ta vprašanja ne dajo rešiti potom pogajanj, ampak potom — diktata konference! In ker bi v tem slučaju diktiral on v jadranskem vprašanju, bi rezultat ne izpadel njemu — v škodo!

Dnevne novice.

Podpredsednik deželne vlade za Slovenijo v Mariboru. Danes dopoldne ob devetih je prišel iz Ljubljane podpredsednik deželne vlade za Slovenijo, g. dr. Gregor Žerjav. Na kolodvoru so ga sprejeli v imenu mesta vladni komisar g. dr. Pfeifer, za okrajno glavarstvo g. dr. Mulaček in za državno policijo g. dr. Senekovič. Pozdravila sta ga tudi g. drž. poslanec prof. Voglar in pa g. dr. Lipold. Gospod podpredsednik je nato na magistratu sprejel zastopnike vseh uradov. Po sprejemu zastopnikov uradov je sprejel razne stranke, ki so mu predložile različne zadeve. Slovenski Maribor se danes raduje, da more v svoji sredi pozdraviti moža, ki ima eno prvih zaslug, da sta Maribor in njega okolica ostala Jugoslaviji. Toda ne samo Maribor, marveč cela Slovenija, cela Jugoslavija znata ceniti zasluge podpredsednika deželne vlade za Slovenijo, ki je s tihim, toda uspešnim delom dosegel to, kar imamo danes. Maribor je jugoslovanski in ostane jugoslovanski. Prepričani pa smo, da bo g. podpredsednik tudi vnaprej deloval na to, da ostane Maribor jugoslovanski Verdun na najsevernejši obrambni točki naše lepe domovine.

Sijajen shod. Suha na Koroškem je sicer mala, ali diyna vas z župnijsko cerkvijo in gradom. Od tu je mičen razgled po celi Dravski in Labodski dolini. Tu se je vršil v nedeljo, dne 31. avgusta t. l. pravi tabor, kakoršnega še naša dolina ni videla. Raz grada in cerkve ste viseli veliki trobojnici, in cela vas je bila v zastavah. Dva velika slavoloka sta sprejemala cenjene goste in zborovalce. Vse je bilo delo zavednih slovenskih vojakov, narodnih dekel in g. učitelja Dobrškega. Slava jim! Ljudstva je bilo na tisoče, in najdaljini so prispeli v okrašenih vozovih! Naj tu omenimo le dva z zastavicami in venci okinčana vozova z napisoma: „Jugoslovanka“ in „Narodna dekleta“ iz Dobja (pri Pliberku). Ob 10. uri je pozdravil g. učitelj Dobršek in neka deklica gg. pevce in govornika dr. Müllerja in dr. Ravnika iz Maribora, in narodna dekleta so delila gostom krasne šopke. Po sv. maši, katero je daroval rodoljub župnik begunc g. Gabron in pri kateri je sodeloval cenjeni oddelek „Glasbene Matice“ iz Maribora pod vodstvom g. svetnika in skladatelja O. Deva, se je začelo zborovanje v krasno okinčanem vrtu gostilničarja g. Šerčerja. Nastopila sta kot slavnostna govornika koroška rodoljuba gg. dr. Müller in dr. Ravnik iz Maribora. Go-

vorila sta o razmerah v tužnem Korotanu, o razsuli Nemški Avstriji in njenih odnošajih tako prepričevalno, da je tisočglavi narod njunim izvajanjem navdušeno pritrjeval. Popoldne je bila narodna veselica. Govoril je še g. dr. Ravnik ter navduševal zlasti navzoče žene in dekleta k vstrajnosti in narodnemu delu, gg. pevci so zapeli več lepih pesmij; vgažale so zbranemu narodu posebno koroške narodne pesmi. Srečolov, dražbanje dobitkov, šaljiva pošta in igra so vzbudila veliko veselja in zanimanja. Po končanem zborovanju je zahvalil g. župnik Uranšek iz Žvabeka gg. dr. Müllerju in dr. Ravniku za njuno požrtvovalnost in pevce za njih krasno petje in trud in želel, naj bi vrli slavčki si kaj tu svoja gnezdica naredili ter pri nas ostali, nakar se je v lepih besedah zahvalil g. svetnik O. Dev. Tako je naš shod prav sijajno vspel in vsestransko koristil. Take prireditve in veselice je ljubilo že od nekdanj slovensko ljudstvo na Koroškem, in so res iste najbolj navduševale in k zavednosti budile. Že od leta 1888, ko se je začel znovič, rekli bi, prepored koroških Slovencev, ko so gotovi rodoljubi, katerih število lahko na prstih ene roke sešteješ, začeli znovič celino orati, so edinole s takimi prireditvami in veselicami, kakor se zdaj na Koroškem vrše, največ uspehov dosegli. S tem in tudi s posameznim vstrajnim in previdnim delom moremo še nezavedne k zavednosti privedi in slovenski Korotan rešiti večnega pogina. Mislimo, vse drugo govorjenje in besedičenje naj bilo bi odveč. Edini bodimo in delajmo. Sloga jači, nesloga tlači.

Gremij trgovcev je pri 50. izvanr. zborovanju dne 30. avgusta t. l. sklenil enoglasno sledeče: 1. Vse prodajalke, katere so čez 5 let v trgovini, so z trgov. nastavljenici na jednaki stopnji. Druge prodajalke ki se nahajajo čez 3 leta v trgovini in nimajo učnega spričevala, lahko z izpitom dovršijo trgov. ko nadaljevalno šolo, ne smejo pa za ta čas biti plačane ter se smatrajo kot učenke. Vse prodajalke ki so manj kot 3 leta v trgovini, se imajo odpustiti do najkasneje 31. oktobra t. l. 2. Trgovci, ki žele trgovskega nastavljenca naj se obrnejo do njih organizacije v slučaju pa, da ni primerne moči, si ga trgovec lahko drugod poišče. 3. Najnižja mesečna plača nastavljenca: na novo oproseni 120 K, od 2. leta do 20 leta starosti 140 K, od 21 do 25 let starosti 200 K, od 26 let naprej 240 K. Pri teh plačah pride priračuniti za časa draginje 60% draginske doklade. 4. Ob nedeljah in praznikih popolen počitek 5. 9 urni delavni čas in sicer: od pol 8. do 12. ure in od pol 14. do 18. ure. Ta sklep stopi takoj v veljavo. Isti ki se tega sklepa ne bi držali, bodo po § 25 trgovskih pravil strogo kaznovani. Na te sklepe se toraj trgovstvo posebno opozori.

Poziv! Dne 31. avgusta 1919 je vrgla neka oseba iz vlaka štev. 502 ki pelje iz Zidanegamosta proti Zagrebu med postajama Brežice in Dobova ob 15. uri 45 minut (3. uri 45 minut popoldne) eno škatljo v kateri se je nahajalo mrtvo dete ženskega spola. Škatlja je bila iz lepanke, ter je imela na eni strani napis: »Vorsicht, Bilder, Absender Fritz Möller, Fotograf, Halle a. d. S., Alte Promenade 1«. Od naslova je bil en del odtrgan, poznalo se pa je še del naslova glaseč se: »An das II.« Škatlja je bila zelo močn z klorom napojena, vsled česar se domneva, da je moralo v vozu zelo močno dišati. Vsak, kateremu bi bilo v tej zadevi kaj znanega, ali pa je morda kaj sumljivega med vožnjo opazil, naj to koj objavi najbližnji sodnji ali pa orožništvu z ozirom na ta dopis. Kr. okrajno sodišče Brežice, oddelek III.

Razpis služb. Za »Dijaški dom« v Mariboru se razpisujejo: mesto ravnatelja in dveh prefektov. Opozorjamo na dotični inšerač.

Ofertalna licitacija za dobavo mesa za garnizon Maribor. Dobava mesa za garnizij Maribor oddala se bode potom ofertalne licitacije. Ofertalna licitacija vrši se dne 30. septembra t. l. ob 10. uri predpoldne pri komandi mesta. Vsi interesi se povabijo, da vložijo svoje pismene oferte zapečatene najpo-

znejšje do 28. septembra t. l. komandi mesta. Vse podrobnosti so razvidne iz razglasa v »Službenih Novicah«, ki izhajajo v Beogradu.

Mestno kopališče. Od 1. septembra t. l. naprej bode kopališče odprto vsako sredo, četrtek, petek in soboto od 9. do 17. ure, v nedeljah in praznikih od 9. do 12. ure. Do nadaljnjega je odprta tudi mala damska parna kopel vsako sredo od 9. do 17. ure in v petek od 13. do 17. ure, velika pa vsak petek od 9. do 13. ure.

Krasna slika našega preljubljenega generala Maistra je ravnokar izšla. Ljudstvo naj mu se izkaže hvaležno s tem, da si okraši vsak svojo sobo z njegovo sliko. Ista stane 20 K, po poštnem povzetju 24 K pri založniku Vilko Weixl, knjigarna v Mariboru.

Društvo jugoslovanskih poštних uslužbencev v Mariboru ima svoj občni zbor v soboto dne 6. t. m. ob 18. uri v pismonoški dvorani glavne pošte. Vspored: 1. Volitev novega odbora. 2. Vprašanje spojitve z »Zvezo poštних organizacij v Ljubljani«. 3. Slučajnosti.

Tečaj za uporabo sadja. Na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se vrši dne 19. in 20. septembra t. l. brezplačni tečaj za uporabo sadja. Podučevalo se bode oba dni teoretično in praktično od 10.—13. in od 14.—17. (2.—5.) ure. Kdor se namerava udeležiti tega tečaja, naj se prijavi potom navadne dopisnice do 16. septembra ravnateljstvu šole.

Trgovski pomočnik, špecerist in manufakturist, tudi kot blagajničar izurjen, strogo zanesljiv, starejša oseba, z dobrimi spričevali, išče primerne službe, eventuelno kot pisarniški sluga v mestu ali na deželi. Naslov Mirko Tepeš, Maribor, Kasarska ulica 19.

Sokolski vestnik

Izlet Mariborske Sokolske Župe v Ptuj dne 7. septembra 1919. Mariboržani: Sokoli v kroju, telovadci, naraščaj in Sokolice se odpeljejo iz Maribora ob pol 6. uri zjutraj do Pragerskega, kjer se vozovi priklopijo posebnemu vlaku, tako da ne bo treba izstopiti. V Ptuj pridemo ob pol 8. uri. Drugo občinstvo iz Maribora se pelje lahko ob pol 9. uri iz Maribora in pride v Ptuj ob 10. uri. Sokoli v kroju imajo pravico do polovične vožnje. Sokoli in telovadci, ki nimajo kroja, naj se zglase pravočasno pri odboru »Glasbene Matice«, kjer dobe legitimacije, katere imajo istotako pravico do polovične vožnje. Pozivajo se vsi člani, ki posedujejo kroj, da se tudi zleta ob vsakem vremenu v kroju udeležijo. Dijaki, ki se bodo zleta udeležili in pri prostih vajah nastopili, pridejo lahko brez predpisane telovadne obleke, ker bodo lahko v navadni obleki nastopili. Dolžnost vseh Sokolov, prijateljev Sokolov in narodnega občinstva iz Maribora je, da se tega zleta v polnem številu udeležijo. Zvečer ob 21. (9.) uri bo poseben vlak iz Ptuja do Pragerskega, kjer se zopet priklopijo vozovi ljubljanskemu posebnemu vlaku, tako da zopet ne bo treba izstopiti. V Maribor pride vlak ob pol 23. (pol 11.) uri po noči. Predprodaja vstopnic za Sokolski zlet v Ptuj je pri g. Vilko Weixlu v Mariboru, Glavni trg 22.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila »Mariborskemu delavcu«).

Socijalisti odklanjajo sodelovanje z Jugoslovanskim klubom.

Belgrad, 4. septembra. Med socijaldemokratskimi poslanci se je pojavila precejšnja nezadovoljnost, ker vlada zopet paktira z reakcionarnimi radikali, vendar pa bi bili, kakor se zdi, socijalisti naposled vendarle pripravljeni sodelovati tudi z radikali, toda sodelovanje z Jugoslovanskim klubom odločno odklanjajo. Proti udeležbi Narodnega kluba na vladi nimajo nobenih pomislekov, samo mora klub opustiti nekaj svojih kapitalističnih oziroma nazadnjaških zahtev,

Zlet Mariborske sokolske župe v Ptuj dne 7. septembra 1919.

Obrtni in trgovski vestnik.

O čekovnem prometu. Zneske, ki so manjši kakor 1000 K, dostavi poštni urad po pismonoši na dom. Po zneske pa, ki so večji kakor 1000 K mora priti stranka sama in sicer navadno v blagajno čekovnega urada v Ljubljani. Tu se mora stranka izkazati, da je upravičena prevzeti nakazni znesek. Navadno nima stranka s seboj nobene legitimacije. Takrat nastanejo večkrat težave pri izplačevanju. Uradnik ne pozna stranke osebno. Po znesek pride dostikrat tudi druga oseba, ne pa tista, na katero je naslovljena nakaznica. Uradnik v blagajni zato ne ve, ali naj ji izplača nakazani znesek ali ne. Priporočamo zato strankam, ki pridejo po denar v blagajno čekovnega urada, da prinesejo s seboj tudi legitimacijo ali sicer kakšno izkaznico, s katero dokažejo svojo identiteto in da so tudi upravičene prevzeti nakazni znesek.

Sladkanje letošnjega vinskega pridelka. Na podlagi § 5 vinskega zakona z dne 12. aprila 1907, drž. zak. št. 210, dovoli se z ozirom na neugodne vremenske razmere sladkanje letošnjega vinskega pridelka. Poraba sladkorja je dovoljena od početka vinske trgatve pa do 30. novembra t. l. Najkasneje do 15. decembra t. l. imajo tisti, ki so sladkali vinski mošt ali vinsko drozgo pristojnemu okrajnemu glavarstvu naznaniti množino vinskega mošta ali vinske drozge, ki so jo sladkali in množino v to porabljenega sladkorja.

Važno za imetnike patentov, varstvenih znamk in vzorcev. V poljski republiki se je rok, do katerega treba, da imetniki patentov, varstvenih znamk in vzorcev v varstvo svojih pravic na Poljskem prijavijo pri patentnem uradu v Varšavi vse pred 7. februarjem 1919 pri patentnem uradu na Dunaju prijavljene patente, oziroma na teritoriju bivše Avstrije prijavljene znamke in vzorce, podaljšal do 7. novembra 1919.

Razne novice.

Hipnoza mu je vrnila spomin Angleški zdravnik dr. William Brown v Londonu je nedavno predaval o naslednjem zamejljivem slučaju: Angleški vojak-pešec je izgubil ob nekem naskoku pri Vprih govor in spomin in v desni roki ni čutil nič moči. Pozneje se je vojaku vrnil sicer govor, ali spominjal se ni na nobeno reč razen na to, da ga je bil puh močno treščil ob tla. Dr. Brown ga je hipnotiziral in mu je velel povedati vse, kar se mu je na bojišču pripetilo. Vojak je začel silno kričati, kakor bi pripovedoval sredi bojnega viharja. Obratila se je na vsakega tovariša ter ga je izpraševal to in ono in iz kretenj je bilo videti, da se bliža granata. Vojakovo obličje je razodevalo bojazen in paniko. Ko je vojak v hipnozi vse povedal, na kar se prej bdeč ni mogel spomniti, ga je dr. Brown predramil. V roki je zopet čutil moč, da se je naslednji dan sam lahko obril in tudi spomin, ob katerega je bil prišel pri Vprih, se mu je vrnil.

Uničevalno pobijanje govedi v sovjetski Ruski. Boljševiški časopis »Derevenskaja Bednota« toži, da v nekaterih krajih, soseben v samarski guberniji, kmetje popolnoma uničujejo svojo goved. Bogati kmetje se boje, da jim bodo govedo boljševiki vzeli, siromašni pa upajo, da bodo dobili goved od bogatinov, če ne bodo sami imeli v hlevu nobenega repa. In zato nespametno pobijajo bogati in siromašni kmetje krave, ovce, prašiče ter ne prizanašajo niti mladičem, tako da bodo kmalu cele postranske ruske pokrajine brez govedi in drugih domačih živali. Kaj pa se to pravi, si vsakdo lahko misli.

Strokovno šolstvo v Srbiji. Iz članka dr. Svetislava Predića posnemamo: Kakor hitro so se razmere v Srbiji za silo uredile, je ministrstvo za trgovino in industrijo obnovilo v Stari Srbiji in Macedoniji nad petdeset rokodelskih šol. Jeseni začno s poukom tudi vse ostale rokodelske šole širom Srbije. — Na trgovinskem ministrstvu se je osnoval poseben odbor za strokovno šolstvo, v katerem so vsučiliški profesorji, zastopniki in tajniki trgovskih in obrtnih zbornic ter zastopnice Ženskega Društva, ki ima za žensko strokovno šolstvo velike zasluge. Odbor je sklenil delati po naslednjem programu: Najprej se osnujejo splošne (večerne in nedeljske) šole, ki naj dajo vajencem temeljno znanje iz računanja, srbskega jezika, knjigovodstva, korespondence itd. Nato se osnujejo strokovne obrtne šole v zvezi z državnimi in velikimi zasebnimi industrijskimi podjetji po zgledu vojnotehničnega zavoda. Poleg tega se v svrhu izpopolnitve strokovnega znanja v jeseni uvedejo tečaji za že izučene delavce: krojače, čevljarje stavbenike itd. Kot krona in središče vsega se osnuje industrijski muzej s šolami in tečaji. Razen tega dobe znatne državne subvencije šole Ženskega društva. Za trgovinsko izobrazbo skrbi poleg trg. šole prof. Todorovića šola »Belgrajske trgovske omladine«, ki ima za preporod in povzdigo trgovskega stanu v Srbiji največje zasluge, in končno trgovska akademija.

Šale. Rokodelski pomočnik: »Mojster, ali me več ne poznate, saj sem se vendar deset let pri vas učil?« Mojster: »Hm, obraz mi je pač neznan, toda ušesa se mi tako znana zde!« — Ulomilec, ki je bil vsled odvetnikovega zagovora oproščen: »Gospod doktor, ali smem priti v vaše stanovanje, da se vam zahvalim?« Odvetnik: »Smete — pa le po dnevi!« — Gospa: »Ali je ta čaj res tako dober, kakor ga hvalijo?« Lekárnar: »Izvrsten je. Kdor od tega čaja ne ozdravi, ta sploh bolan ni.« — Tujec: »Vašega sina sem poslušal pri zborovanju; ta ima glas, da je kaj!« Oče: »To ima od mene!« Tujec: »Po štiri ure je govoril!« Oče: »To ima pa po materi!«

Mesto ravnatelja

v »Dijaškem domu« v Mariboru se razpisuje. Ravnatelj dobi prosto stanovanje, kurjavo, svečavo in hrano za celo obitelj. Prednost imajo oženjeni pedagogi. Prošnje je vložiti do 12. septembra t. l. na društvo »Dijaški dom« v Mariboru. 2—1

MALA OZNANILA.

Brivnica se kupi ali lokal za brivnico vzame v najem. Naslov v upravi. 4—4

Službi dveh prefektov

v »Dijaškem domu« v Mariboru se razpisujeta. Prosto stanovanje in hrana. Prošnje je vložiti do 12. septembra t. l. na društvo »Dijaški dom« v Mariboru.

I. Mariborski bioskop

Tegetthoffova cesta.

Največje in najimenitnejše kino-podjetje v Jugoslaviji.

Od sobote 6. do 9. septembra:

Pozor! Pozor! Pozor!

Vlomilec v fraku

II. del.

Detektivdrama v 5 dejanjih

Lite Pič, mojsterski detektiv!

Veseloigra

➡ Vsako sredo in soboto novi spored! ➡

Predstave se vrše vsaki dan ob 18½. in 20½. uri, v nedeljah in praznikih ob 15., 16., 18. in 20. uri zvečer.

V zalogi »Tiskovne zadruga« v Mariboru je izišla brošura

„Jugoslovanska mučenika Zrinski in Frankopan“

Spisal Matija Pirc, profesor v Mariboru.

Brošura stane 1—K, s poštnino 1'05 K. Dobi se v vseh knjigarnah. Šolskim vodstvom pri večjih naročilih 10% popusta.

Somišljeniki!

Zahtevajte po vsih gostilnah, kavarnah in brivnicah »Mariborskega delavca«!

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada 2,500.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima veljavne lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiskarna: Karl Rabitsch v Mariboru